

Webinar

voorlichting LinC

Brabant

leiderschap in cultuur

Webinar voorlichting LinC Brabant, donderdag 14 januari 2021

Beknopte samenvatting van het geheel met aandacht voor de gestelde vragen.

Kunstloc Brabant & Brabant C	2
Paul Adriaanse & Marcella Ponsen van Universiteit Utrecht	3
Presentatie	4
Vraag en antwoord	4
Maurice Dujardin van Club LinC	6

Kunstloc Brabant & Brabant C

Kort interview door Mirjam met Frans van Dooremalen en Gosuin van Heeswijk over het belang en de aanleiding van LinC Brabant

Gosuin: We [Kunstloc Brabant en Brabant C] zijn al vier jaar bezig om een Brabants LinC-programma op te zetten en we zijn blij dat het is gelukt. De reden waarom we dit in Brabant op wilden zetten is dat er veel goede ideeën en artistieke plannen zijn, maar ook dat de zakelijke ontwikkeling daarop achterblijft. De zakelijke mogelijkheden om die plannen tot uitvoering te kunnen brengen kunnen nog worden ontwikkeld. Daarom zetten we met dit programma in op professionals in de Brabantse culturele sector die zich verder kunnen ontwikkelen in hun zakelijk leiderschap. Daarnaast delen in dit programma de deelnemers hun ervaringen en leren ze van elkaar. Ook dat sprak ons aan.

Kunstloc Brabant en Brabant C zijn logische partners, omdat zij beide een opgave hebben wat betreft het stimuleren van cultureel ondernemerschap.

Frans: Het is heel goed dat in deze Brabantse variant van het programma de focus ligt op zakelijk leiderschap, want zakelijk leiders doen ertoe. Ze zijn belangrijke mensen die medebepalend zijn voor het succes van artistieke projecten. Daar moet je dus in willen investeren als organisatie.

Met dit programma gaan we ook een netwerk bouwen. Als we in 2 jaar tijd 40 zakelijk leiders kunnen laten deelnemen, dan is dat een enorm groot cadeau voor Brabant en voor de deelnemers en hun organisatie. We zijn blij dat we hiermee van start kunnen gaan.

Mirjam: LinC is een landelijke organisatie, maar dit programma is specifiek opgezet voor Brabant. Wat betekent die toevoeging voor dit programma?

Frans: De eerste landelijke edities werden opgezet vanuit de Universiteit Utrecht. Maar in de gesprekken tussen Kunstloc, Brabant C en LinC werd duidelijk dat het programma ook echt een verbinding moet hebben met het Brabantse culturele systeem. Die verbinding gaat langs vier lijnen:

1. De sessies vinden plaats bij culturele instellingen in Brabant, om zo een kijkje achter de schermen te krijgen.
 2. Ook is de TIAS Business School is betrokken.
 - 3: Daarnaast is de Breda University of Applied Sciences aangehaakt.
 - 4 De BOM (Brabantse Ontwikkelings Maatschappij) is betrokken.
- Met de ervaring van de Universiteit Utrecht aan ene kant en Brabantse partners aan andere kant is het een hele sterke combinatie.

Mirjam: Het bedenken van een naam voor dit programma was nog even lastig. Het is namelijk gericht op zakelijk leiders, als is dat begrip misschien te nauw en dekt het niet helemaal de lading.

Gosuin: binnen culturele organisaties is het onderscheid tussen zakelijk en artistiek leider niet altijd zwart-wit, omdat het vaak met elkaar is verweven. Artistiek en zakelijk leiders functioneren vaak in een symbiose. Bovendien kan eenzelfde persoon ook artistiek en zakelijk leider tegelijk zijn. Het programma is dus niet alleen voor puur en alleen zakelijk leiders.

Paul Adriaanse & Marcella Ponsen van Universiteit Utrecht

Kort interview door Mirjam met Paul Adriaanse van Universiteit Utrecht

Mirjam: Wanneer is het eerste LinC-programma ontstaan?

Paul: LinC (Leiderschap in Cultuur) is ontstaan in 2013, op initiatief van ministerie OCW. Na de forse bezuinigingen werd het tijd om te investeren in het veld. OCW dacht dat investeren in persoonlijke ontwikkeling het meest effectief zou zijn, want daar maak je het veld als geheel sterker mee. Sindsdien zijn er vier landelijke edities gedraaid en is er nu ook LinC Lage Landen. Er zijn ook enkele regionale edities opgezet. Ook is er een korter programma. In het voorjaar starten we met LinC Artistiek. Inmiddels zijn er 270 mensen opgeleid. Het programma is altijd een combinatie van persoonlijke ontwikkeling, leren van elkaar en kennisoverdracht. Daarnaast maak je deel uit van de learning community. Die community loopt na afronding van het programma ook door, in de vorm van een alumnivereniging.

Mirjam: Wat is volgens jou het Brabantse gehalte qua focus en aandachtsgebieden in LinC Brabant?

Paul: De regionale edities onderscheiden zich van de landelijke editie, omdat je accenten kunt leggen. Dat is bij LinC Brabant ook het geval. Het geeft je de mogelijkheid om het programma op onderdelen te verdiepen. Om een voorbeeld te noemen: in Utrecht ontvingen veel nieuwe instellingen meerjarensubsidie, terwijl zij werkten met jonge mensen. Sommige van deze organisaties vielen om, omdat er te weinig kennis was van zakelijk leiderschap. Daarom was een programma op maat van belang. Bovendien is LinC een programma dat draait om samenwerking. Daarom is het goed dat er verschillende partners in Brabant zijn aangehaakt.

Presentatie

Presentatie over LinC Brabant door Marcella Ponsen (Universiteit Utrecht en cursusleider van LinC Utrecht)

Marcella wordt de cursusleider van LinC Brabant. Je kunt haar zien als de reisleider van de deelnemers. Ze zal altijd aanwezig zijn en spreekt deelnemers individueel over hun ontwikkeling. Ze doet ook de intakegesprekken.

[Bekijk hier de presentatie \(PDF\)](#)

Toelichting op PowerPointpresentatie:

Zij-instromers zijn mensen die in een andere sector werkzaam zijn als zakelijk leider, maar die in de culturele sector willen gaan werken.

Sommige Labs zijn al ingevuld. Zo is het lab 'Waardecreatie en impact' samen met de TIAS. 'Marketing en publieksoontwikkeling' is samen met BUAS en 'Businessplanning en validatie' is samen met de BOM. Nog niet alle sprekers zijn gekozen, zodat we nog kunnen inspringen op ontwikkelingen.

Vraag en antwoord

Als de situatie blijft zoals nu (Corona-crisis), kan er dan op locatie worden afgesproken voor de labs?

Marcella: Hier heeft LinC al ervaring mee. Afgelopen jaar hebben ze één lab uitgesteld, en hebben ze één keer een lab online georganiseerd. Toen hebben ze de labs opgesplitst, zodat je niet twee volledige dagen achter je scherm zit. Ook de thematiek werd erop aangepast. Het lab ging namelijk over publieksbereik, dus toen hebben ze hiermee ingespeeld op de Corona-crisis: hoe bereik je je publiek in deze tijd, waarin veel is afgelast en alles online plaatsvindt? Ook in subgroepen is het overigens goed te doen.

Was is de verwachte tijdsinspanning van deelnemers?

Marcella: Gemiddeld één dag per week. Je wordt gevraagd om de maandag vrij te houden, want de labs vinden plaats op maandag en dinsdag. Aan het eind van het programma (wanneer lab vier, het interventuretraject start en je toewerkt naar de eindpresentatie, wordt het drukker).

Start er na dit traject een nieuwe lichting?

Frans: Daar hopen Kunstloc Brabant en Brabant C wel op. Deze leergang kost meer dan wat we ophalen aan inkomsten uit eigen bijdragen. Daarom hebben Kunstloc en Brabant C de overige kosten geïnvesteerd. Bij toekomstige edities zouden nieuwe partners gevonden moeten worden, om de kosten te kunnen dekken. Daarom wordt deze eerste editie gebruikt om aan deze potentiële partners aan te tonen dat het werkt en dat het de sector helpt. De bedoeling is dat er 4 à 5 edities zullen zijn en deze zullen ook dezelfde planning als de eerste editie volgen.

Hoe worden deelnemers geselecteerd?

Paul: Er is altijd meer vraag dan aanbod. 20 deelnemers is echt de max, want anders gaat het ten koste van de leerervaring. Met potentiële deelnemers worden intakegesprekken gehouden. Bij de selectie wordt gestreefd naar een zo divers mogelijke groep, want met een diverse groep kan je het meeste van elkaar leren. Daarbij wordt bijvoorbeeld gelet op geografische spreiding, de sector waarin de deelnemer werkt, de functie en ervaring, leeftijd en achtergrond van de deelnemer. Dat kan betekenen dat je geschikt bent voor dit programma, maar dat je niet geselecteerd wordt voor deze groep.

Wat verstaan jullie onder zakelijk leiderschap? En moet je in een dergelijke functie actief zijn op het moment van de opleiding?

Mirjam: Daar bestaat veel verwarring over. Vaak wordt een zakelijk leider gezien als de hoofd boekhouder of iemand die budgetten beheert en subsidieaanvragen doet. Maar het is echter breder. Het draait meer om iemand die kijkt naar de lange termijn, langetermijn doelen stelt en manieren vindt om het artistieke werk te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld door het vinden van financiering, publiek of aandacht voor het werk. Deze veelomvattendheid zie je ook terug in de acht labs, die allemaal heel verschillende onderwerpen aansnijden.

Hoeveel ervaring moet je hebben? Mag je ook als ZZP'er deelnemen?

Paul: Er hoeft niet altijd een organisatie achter te zitten, je kunt bijvoorbeeld ook als ZZP'er deelnemen. Het gaat meer over de ervaring, dan voor wie je werkt.

Hebben jullie voorbeelden van vraagstukken die in het verleden zijn behandeld?

Paul: een voorbeeld is om met fondsen te kijken naar andere financieringssystematieken voor de sector. Daarnaast was er een interventuretraject over cultuur onderdeel laten uitmaken van gebiedsontwikkelingsprojecten. Ook is er onderzoek gedaan naar hoe de zorgsector gebruik kan maken van culturele makers, in samenwerking met zorgverzekeraars.

Marcella: De kennis die je zo opdoet leer je inzetten in je eigen werk.

Is het programma in het Nederlands of Engels?

Paul: Het programma is in het Nederlands.

Als je niet werkzaam bent in Brabant ben je dan uitgesloten van deelname? Zo ja, wat zijn dan alternatieven?

Paul: Dat is een hard criterium, dat je als professional in Brabant actief moet zijn. Naast LinC Brabant hebben we nu LinC Lage Landen samen met Vlaanderen, LinC Z voor zakelijk leiders en LinC A voor artistiek leiders. De laatste beide programma's zijn programma's die ook een jaar beslaan, maar veel minder bijeenkomsten hebben en dus minder intensief zijn.

Gaat LinC Z ook dit voorjaar van start?

Paul: Ik weet de datum nog niet precies. Maandag ronden we huidige editie af en buigen we ons over de nieuwe ronde. Het zou goed kunnen dat dit ook dit voorjaar start. Je kan je aanmelden voor de LinC-nieuwsbrief om op de hoogte te blijven.

Er wordt minimaal vier jaar relevante werkervaring verwacht. Ben je dan bij 1 jaar ervaring uitgesloten van deelname?

Paul: We hebben vier jaar genoteerd, omdat we een programma willen waarbinnen je van elkaar kunt leren. Dat vraagt een zekere senioriteit. Het is niet zo dat iemand die twee jaar werkervaring heeft en relevante dingen doet, meteen wordt uitgesloten.

Frans: We hebben met moeite nu de eerste ronde rondgekregen, in de hoop dat er straks meer dan twintig personen zich aanmelden. Een 'topklasje' is niet het juiste woord, maar we moeten opletten dat we de variatie en spreiding niet zo groot maken dat je niet op 1 lijn komt met elkaar. De bedoeling is dat we meerdere jaargangen kunnen starten, dus er volgen meer kansen. Je moet ook weer niet te terughoudend in je aanmelding zijn.

Kun je schetsen wat het grootste verschil is tussen LinC Brabant en LinC A?

Paul: LinC Brabant hebben we net uitgebreid besproken. Linc A is in samenwerking met de Creative Humanities Academy. Daar komen artistieke stromingen aan bod, filosofie, waar je je als artistieke leider toe verhoudt in historische context etc. Hier zijn juist mensen vanuit geesteswetenschappen bij betrokken. Het accent ligt dus volstrekt anders.

Maurice Dujardin van Club LinC

Presentatie door Maurice Dujardin over deelname aan LinC met vragen van Mirjam Hament

Maurice is een van de eerdere deelnemers van het landelijke LinC-programma (2^e lichting 2014-2015) met 40 andere deelnemers in 2 groepen van 20. Hij woont in Eindhoven. Hij is geen autodidact, maar studeerde kunst en kunstmanagement in Groningen. Hij is in Tilburg begonnen als zakelijk leider bij een klein theatergezelschap, en heeft vervolgens bij een aantal andere kleinere theater- en dansgezelschappen gewerkt als zakelijk leider. Hij werkte elf jaar bij Theater Artemis als zakelijk leider, en was de laatste vier jaar algemeen directeur bij Theater Nwe Vorst in Tilburg. Hij is nu op weg naar een nieuwe uitdaging en adviseert andere zakelijk leiders.

Wat levert het je op? Direct en op de langere termijn?

Wat Maurice het meest is bijgebleven zijn de labs. Dit waren lange en intensieve dagen, soms ook confronterend. Je gaat dan echt praktisch aan de slag met elkaar aan de hand van cases. In de tussenfases tussen labs kun je de ervaring uit deze labs meteen toepassen in je dagelijkse werk. Dat maakt het echt anders dan een intensieve korte cursus. Het werkt dan veel duurzamer op die manier, omdat je de kennis

en ervaring steeds kan toepassen. Het is ook inspirerend om veel verschillende mensen met verschillende achtergronden te leren kennen. Je komt dan in aanraking met andere disciplines die vergelijkbare vraagstukken hebben. Daardoor kijk je vervolgens ook makkelijker buiten de grenzen van de culturele sector, zoals de publieke sector. Ook hier spelen dezelfde vraagstukken en problemen. De rol en relevantie van cultuur kan veel groter zijn.

Kun je een voorbeeld geven hoe je de ervaring van een lab meteen kan toepassen?

Je leert echt om samen te werken. Zo deden wij ooit eens een rollenspel op een scheepswerf in een Russische havenstad. In feite speelde je een mini-versie van het echte leven na. Je moest dan in groepjes vanuit je deelbelang allianties sluiten. Hier haalde je enorm veel uit: het loslaten van je eigen belang en om samen te werken. En je leert iets nieuws van jezelf kennen. Ik was voorheen altijd vanuit de autonomie en het overleven van de eigen culturele instelling te denken. Maar kennisdelen is juist waardevol, en uit je eigen bubbel stappen. Daarna durfde ik me veel meer open te stellen. 1 en 1 is 3. Dit is de les ook voor Brabant. Er is hier weinig geld, we zullen het hier altijd wel met elkaar moeten doen. Voor 1 euro samen 3 euro maken.

Wat is Club Linc?

Het netwerk is ook echt een positief punt van LinC wat je ook vasthoudt. Voor mij is het nu vijf jaar geleden, maar ik heb bijna dagelijks profijt van dat netwerk dat je door het programma hebt opgebouwd. Met name met de mensen uit je leergang, dat zijn in feite vrienden voor het leven. En dat netwerk groeit maar door. Na de stop van het landelijke programma wilden we dat dat netwerk blijft bestaan. Hoe organiseren wij als alumni de toekomst? Daar is Club LinC uit ontstaan. Er is nu een stichting opgezet waar Maurice penningmeester van is. Club LinC bestaat nu uit 150 leden. We zijn net een jaar bezig. Het is in corona-tijd opgestart. We organiseren een groot LinC-congres het najaar, intervisiesessies (in het land zijn er verschillende intervisieclubjes om met elkaar kwesties door te spreken), masterclasses etc. Als je meedoet aan LinC Brabant kun je meteen aspirant-lid worden en ook meteen aanschuiven bij de sessies die we organiseren. En voor paart tientjes per jaar kun je vervolgens volwaardig lid worden. We hebben als Club LinC ook budget om af en toe mensen uit te nodigen om nieuwe inzichten te delen. Zo was er gisteren een lezing over leiderschap in de digitale werkelijkheid en hadden we voor de kerstvakantie een hoogleraar van Nyenrode op het gebied van publieke waarden met een fantastisch bevlogen verhaal. Je haalt kortom alles op wat je geleerd hebt op de nieuwe uitdagingen die je tegenkomt. Het is nu ook hard nodig: we moeten elkaar blijven inspireren en we moeten blijven nadenken hoe we verandering door kunnen voeren voor onszelf en voor onze sector. Er liggen kansen voor het dwarsverbanden leggen met andere domeinen, dat is hoe de toekomst is. Ik hoorde gisteren de term wederombouw, niet wederopbouw); als leiders in cultuur moeten we die taak en verantwoordelijkheid voelen, om de rol van cultuur belangrijker te maken. We moeten verandering doorvoeren, er is een noodzaak om te vernieuwen. LinC brabant is daar een platform voor.